

KRETINGOS EVANGELIKŲ LIUTERONŲ BAŽNYČIA

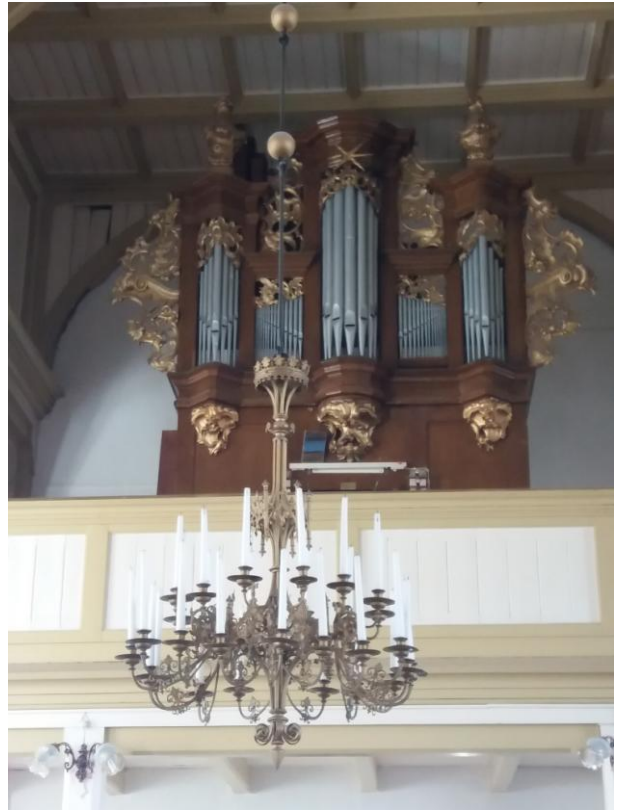
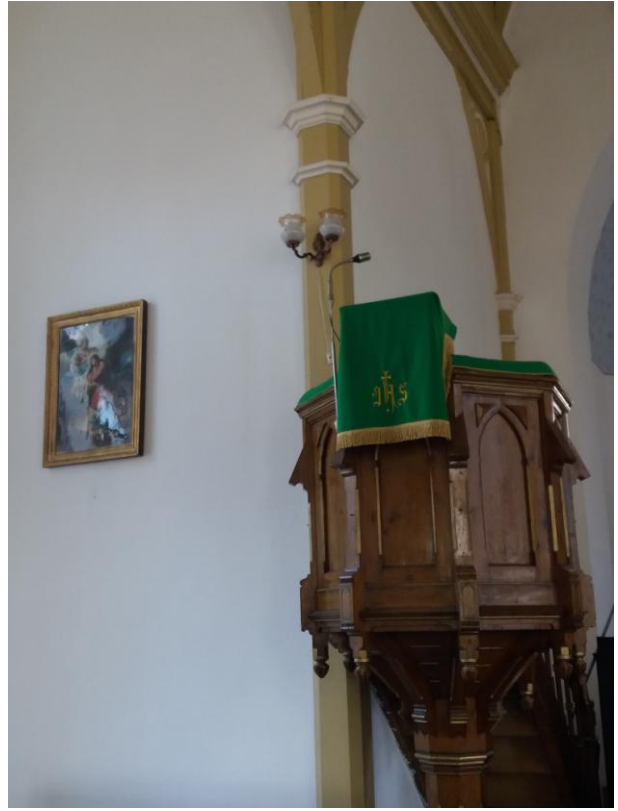
Evangelikų liuteronų tikėjimas Kretingą pasiekė jau XVI a. viduryje, kartu su įvairių profesijų žmonėmis, atvykstančiais iš Rytprūsių, Vokietijos ir Latvijos. Protestantiškomis idėjomis vadovavosi vokiečių tautybės naujakuriai gydytojai, vaistininkai, malūnininkai, dvarų prižiūrėtojai, bei ūkininkai, kurie jau buvo susipažinę su Martyno Liuterio (Martin Luther) mokymu. Nepaisant to iki XIX a. pradžios Kretingos evangelikų liuteronų bendruomenė neturėjo pastovių, specialiai tam skirtų maldos namų. 1802 m. Rusijos caras Aleksandras I-asis atleido Kretingos liuteronus nuo mokesčių katalikų vienuolynui, įpareigodamas juos pasirūpinti nuosavo kunigo išlaikymu ir dovanojo apie 1700 rastų iš Rucavos girių bažnyčios ir klebonijos statyboms. Pirmuoju parapijos kunigu 1803 m. tapo D. Heinrichas Ferdinandas Radziboras (D. Heinrich Ferdinand Radzibor), o parapijos pirmininku išrinktas baronas Karlas fon Mirbachas (Carl von Mirbach). Karlo fon Mirbacho nurodymu rastai buvo parduoti, o pinigai iššvaistyti, tad tikintieji dar pusę amžiaus neturėjo maldos namų. 1852 m. evangelikų liuteronų bendruomenės pastangomis nupirktas mūrinis namas pačiame miesto centre prie turgavietės, šalia pastatyta varpinė. Šį maldos namą galima vadinti pirmąja Kretingos evangelikų liuteronų bažnyčia. 1860 m. prie bažnyčios pastatytas medinis pastatas, kuriame įrengta prieglauda parapijos varguoliams. Bendruomenės pagrindą sudarė Prūsijos pilietybę turėję gyventojai. 1889 m. Kretingą nusiaubęs gaisras neaplenkė ir evangelikų liuteronų bažnyčios. Naujos bažnyčios teko laukti apie 10 metų.

1894 m. iš Latvijos į Kretingą atvyko energingas ir darbštus kunigas Johanas Straumanas (Johann Straumann), kuriam pavyko iš Rusijos evangelikų liuteronų gauti pradinę 4000 rublių sumą bažnyčios statybai. Kretingos parapijai priklausantys 45 ūkininkai neatlygintinai parūpino 850 kubinių metrų akmenų ir 60 000 plytų bei kitos statybinės medžiagos. Vieni aukojo savo turimą auksą ar sidabrą, mažiau pasiturintieji prisidėjo maisto produktais, kiti – savo darbu. Prūsijos karalius Vilhelmas II-asis (Wilhelm II) bažnyčios statybai skyrė 1500 markių, Kretingos dvaro savininkas grafas Tiškevičius (Tyszkewicz), nors buvo katalikas, dovanojo bažnyčios statybai reikalingus rąstus. Kretingos žydai dovanojo pinigų sumą bažnyčios langų įsigijimui. Bažnyčios statybos truko trejus metus 1896-1899 m. Neogotikinė Kretingos evangelikų liuteronų bažnyčia pašventinta 1899 m. birželio 27 d., ją papuošė XVIII a. barokiniai vargonai, pagaminti vokiečių vargonininko Johann Preuß dar 1785 m. 1899 m. Kretingoje gyveno apie 450 protestantų, o iš viso parapijai priklausė apie 1500 tikinčiųjų, kurie miesto rytiniame pakraštyje, prie Gargždų kelio, turėjo savo kapines. Kretingos evangelikų liuteronų bažnyčia savo filijas įkūrė Gargžduose, Švėkšnoje, Rietave ir Palangoje. Tarpukaryje, 1926 m. evangelikų liuteronų bendruomenei priklausė 4000 žmonių, kurie sudarė 4,17 % apskrities gyventojų.

Nuo 1991 m. Kretingoje dirba kunigas doc. dr. habil. Darius Petkūnas. Kunigas taip pat aptarnauja Priekulės ir Palangos parapijas. Šiandien Kretingos evangelikų liuteronų parapija vienija apie 450

mieste ir rajone gyvenančių tikinčiųjų. Pamaldos bažnyčioje vyksta kiekvieną sekmadienį. Šeštadieniais parapijos namuose rengiamos tikybos pamokos vaikams, vaikų ir jaunimo chorų repeticijos.

Parengė Laurencija Budrytė-Ausiejienė, 2017